

Izabela
Straková

ŘÍŠE

Co kdyby se dějiny udály jinak...?

xyz

Říše

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

Izabela Straková

Říše – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

xyz

IZABELA STRAKOVÁ

ŘÍŠE

xyz

Motto

„Mládí je strašné: je to jeviště, po kterém chodí na vysokých koturnech a v nejrůznějších kostýmech děti (prý nevinné!) a pronášejí naučená slova, jimž jen zpola rozumějí, ale jimž jsou fanaticky oddány. A dějiny jsou strašné, protože se tak často stávají hřištěm nedospělých; hřištěm pro mladičkého Nerona, hřištěm pro mladičkého Napoleona, hřištěm pro zfanatizované davy dětí, jejichž odkoukané vášně a primitivní role se rázem proměňují ve skutečnost katastrofálně skutečnou.“

– Milan Kundera, *Žert*

1

Durch Leiden Freude

1

Oknem prosvítalo slunce a dopadalo na světlé dlaždičky, až to člověka oslňovalo. Bazén byl plný lidí v plavkách, tlustých i hubených. Váhala jsem, jestli se jít vykoupat, po celém těle jsem měla husí kůži, takže se mi do té modré vody, která na první pohled vypadala mrazivě, dvakrát nechtělo. Ale všichni se na mě dívali a já nechtěla váhat, cítila jsem, že jakmile zaváhám, poznají mé skutečné já. A to se nesmí stát.

„Tak co bude, jdeš?“ houkl na mě Müller. Na vypracovanou hruď mu stékaly kapičky z ještě mokrých blond vlasů. Jasně, ten už ve vodě určitě byl a teď se tu promenáduje, aby ukázal tu svoji průsvitnou pokožku, jako by to bylo něco pěkného na pohled, pane řediteli vápenky, ne díky. Ale co, já nemohla nic říct, pleť jsem taky měla bledou, ale nebylo by to tím, že bych záměrně nechodila na sluníčko, jako to dělal ten fašoun Müller. Prostě jsem neměla tu potřebu. Každopádně...

„Vidíte, kluci, je to fajgling, to říkám pořád.“ Trhla jsem sebou, jak Müller přerhl tok mých myšlenek. Teď už se každý díval jenom na mě, Müller, Tereza, Mareš, Jana Špačková, Helga, všichni, dokonce i kudrnatá hlava profesora Svobody vyčuhovala z davu. Nebylo zbylí, musela jsem do vody. Opatrně jsem natáhla nohu, abych zkusila, jaká je teplota, ale uprostřed pohybu jsem se zarazila. Nesmím váhat. Musí to vypadat, jako že se nebojím. Vůbec ničeho, ani blbýho Müllera, ani ledový vody. S hlubokým nádechem jsem se otočila, provokativně prošla přímo kolem Müllera a začala šplhat po kluzkých schůdkách. Proboha, kolik jich je? Zdály se nekonečný, s každým dalším stupněm mě odvaha opouštěla. Navíc jsem si představovala, jak po těch schůdkách přede mnou lezly stovky, tisíce cizích lidí, kolik z nich asi mělo plíseň mezi prsty nebo bradavice?

Konečně jsem se ocitla nahoře, celý bazén teď ležel pod mnou, postavy lidí vypadaly jako hemžící se hmyz. Hmyz, jo, to sedí. Hlavně Müller, to byl šváb, slizkej a úlisnej, jen ho zašlápnout. Jenže takoví jako Müller maj tuhej kořínek, ty nejde jen tak odstranit. Podobně jako šváby. I z té výšky, která nás oddělovala, jsem cítila pohled těch očí, který jsou modrý jako ta bazénová voda. Übermann Müller. Určitě se dívá, vím to, a určitě si myslí, že neskočím, jenže já skočím, a to pak teprve bude koukat, to ta jeho ostře řezaná čelist spadne až k zemi.

Křečovitě jsem se zachytila skokánku a vyhoupla se na samý vrchol. Po stranách byla zábradlí, moje jediná záchrana,

dokud se mám čeho držet, všechno je v pohodě. Jenže stříbrná madla končila a přede mnou se v plné hrůze zjevil skokánek. Pružný, kmitající, chvějící se skokánek, kterej tam trčel jako jazyk čerta, jako němá výčitka. Třesou se tak moje kolena, nebo skokánek? Asi obojí, no co, bude to jen chvilka, jeden odraz, pak pád a hotovo. Nic víc. Proč se bát okamžiku? Nic neznamená, pomine jako všechno, dokonce ani ti švábi tu nevydrží věčně.

„Tak pojď, Eli, vzmuž se, to dáš,“ řekla jsem nahlas, jako by to mohlo pomoci. Už stojím na okraji, palce nohou přechuhují do prázdnoty. Závidím svým palcům, ty už to mají za sebou, ty už ví, co je to prázdnota. Ale můj zbytek, srdce a hlavně hlava o tom nemá ani páru a jen tu tak stojí, krůček od pádu. Co když blbě dopadnu a vyrazím si dech? Müller by se potřhal smíchy, kdyby mě pozoroval, jak sebou plácám ve vodě ve snaze se nadechnout. No dobrý, už dost, konec rozumování, konec skokánkový filozofie. Teď prostě skočím a tečka.

Ale tělo se ne a ne hnout, prostě tu stojí a ztrapňuje mě. Müllerovi se už určitě roztahují bezkrevné rty ve zlomyslném úsměvu. Úplně ho vidím, jak je šťastnej, debílek.

Asi to byl právě obraz fašouna Müllera, kterej mě nakopnul do vzduchu. Všechno se rázem nějak zpomalilo, všechno se rozplizlo do jedny modrobílý bazénový šmouhy. Nejhorší na tom byl ten pocit v břiše, jako by mi nějaká ruka sevřela všechny orgány a zhňoucala je do jedny směsi, neurčitý a šmouhatý jako okolní svět. A pak přišel náraz, jak jsem

sebou pleskla o hladinu jako hovězí o řezníkův pult – ale voda je horká, je vařící, jak to, že z ní nestoupá pára, Müller se směje, vařím se, pokožka červená, loupe se od těla, vroucí voda, profesor Svoboda něco ječí, vařící voda, vařící voda...

Budík řinčel jako šílený, ale řekla bych, že mě nevzbudil jeho pronikavý zvuk, spíš šok ze snu, který byl tak skutečný a detailní, že jsem váhala o realitě. Přejela jsem si dlaní po hřbetu druhé ruky, byla trochu opocená, ale úplně bílá, ne červená po spálenině jako ve snu.

„Koukej ten rámus vypnout!“ ozvalo se z vedlejšího pokoje. To byla máma. Takže vážně jenom sen. Srdce mi bušilo, ruce se pořád chvěly a hlava hučela, ale byl to sen, jenom sen a nic víc. Žádná vařící se voda, žádný nestabilní skokánek, žádný Müller v plavkách. Jenom pondělí. Noční můra jako noční můra...

Hrozně mě bolelo za krkem, ale po protáhnutí mi zapraskalo v páteři a hned jsem se cítila o něco líp. Čekala mě každodenní rozcvička. Rozespalá jsem slezla po schůdkách své palandy, kde je každý stupínek obestlán knihami, protože svoji knihovnu jsem tak přecpala, že výtisky už není kde skladovat, takže jsem si musela dávat pozor, kam šlapu. Pata mi zavadila o *Mein Kampf*, kvůli kterému jsem se málem rozplácla jako ve snu. Schůdky byly ale naštěstí úplně suchý, takže jsem zvládla udržet rovnováhu a elegantně (to jsem si aspoň představovala) dopadla na zem.

Seb už seděl v obýváku a snídal chleba s nutellou a černý čaj, z něhož stoupal hadovitý pruh páry. Pusu měl zasviněnou

od koutku ke koutku. Jako obvykle. „Brý ráno,“ pozdravila jsem ho, ale on nepřítomně zíral do bedny. Ani jsem se nedivila, dávali *Detektiva Hanse*.

„... takže vrah musel z místa činu okamžitě uprchnout,“ říkal právě detektivův poloimbecilní asistent Franz.

„Okamžitě uprchnout? To těžko, podívejte se, co po sobě zanechal. Muselo trvat minimálně půl hodiny tohle vytvořit,“ zavrtěl hlavou detektiv a orlím nosem kývl na protější zeď, pod níž leželo tělo s vyhrzlými vnitřnostmi. Na bílou stěnu někdo krví nakreslil Davidovu hvězdu.

„Guten Morgen, lieber Bruder,“ zkusila jsem to znovu, ale Sebastian mě jen odehnal rukou jako otravnou mouchu. No co, kdo ho potřebuje, řekla jsem si a odšourala se do kuchyně, abych si před školou taky něco zhltna. V tu chvíli se otevřely dveře a dovnitř vběhla Blondi. Jako každý ráno mě vítala, vrtěla mohutným ocasem jako stegosaurus a shazovala všechno, co bylo v jejím dosahu. Prsty jsem zajela do její husté černohnědé srsti a nechala si dát několik uslintaných polibků. Aspoň někdo má radost, že jsem vstala.

„Eli? Utří jí packy, prosím tě, já vůbec nestíhám do práce. A ať Seb přestane koukat na tu volovinu a začne se oblíkat, pa, pa, pa.“ Klasika. Packy jsem utírat nemusela, protože Blondi si je už zvládla očistit o koberec. Blondi. Pěkně blbý jméno. Řekla bych, že se tak dneska jmenuje každé druhej vlčák v Říši, stačí zajít do parku, zavolat „Blondi!“ a přiřítí se k vám celá smečka. Jenže naše Blondi je jiná. Narodila se jako napůl německý ovčák a napůl knírač, takže podle zákona měla

být jako každý míšenec (ať už lidský, nebo zvířecí) utracena. Po knírači toho naštěstí moc nepodělila. Od vlčáka se téměř nedala rozeznat, jen měla trochu kratší nohy, ale toho si naštěstí nikdo nevšiml nebo to neřešil. Stejně jsem s ní ale do města moc nechodila, není dobrý zbytečně to pokoušet.

Seb pořád dřepěl před televizí, ve které zrovna probíhala velká přestřelka. Detektiv Hans to koupil, ale kulka našťestí zasáhla jenom jeho rameno. „Máma říkala, ať to vypneš a připravuješ se do školy.“

„To jenom dokoukám, chci vědět, jak to dopadne.“

„Nech mě hádat,“ řekla jsem a naschvál si stoupla před obrazovku. „Vrahem je ďábelský židák nebo negr.“

„Židák, si neviděla tu hvězdu? A uхни, teď je to nejlepší.“

„Jak na to můžeš koukat, pořád dokola ta samá zápletká.“

„Lepší jak ty tvý knihy,“ zabručel. „*Já píši vám, co mohu více? Co ještě mohu dodat?*“ zarecitoval pateticky, ale to už jsem po něm skočila.

„Drž hubu, jasný?“

„Co? Ty taky nadáváš na mý seriály,“ zamumlal skrze mou dlaň a pokusil se vysmýknout.

„Jasně, ale tohle je jiný, už nic takovýho nahlas neříkej, dobře?“ Přikývnul a já ho pustila.

„Ale proč to nemůžu říkat?“

„Protože je to zakázaný.“

„Ale proč?“

Proč, proč, proč. Jo, ráda bych ti odpověděla, bráško, kdybich odpověď sama znala. „Prostě... Prostě to už nedělej,

jasný? Je to nebezpečný.“ Znovu přikývl. Pohládila jsem ho po hlavě, vlnité vlasy měl neučesané, zadržávaly se o mé prsty. „A ani slovo mámě, jasan? Jinak řeknu o těch tvejch líbesbrífech Anče.“

„Ty seš fakt nejhorší.“

„Já vím,“ zamumlala jsem a sama se šla vypravit.

Blbý pondělí.

2

Z oblohy se sypou hromady sněhu, aby se hned po dopadu rozpustily na šedavé ulici a vytvořily blátivou břečku, ve které se nedá chodit. Přitom ještě včera svítilo slunce a já si šla zaběhat v šortkách. Typický apríl.

I přesto, že od školy bydlím asi dvě stě metrů, zas nestíhám. Asi nejsem jediná, kolem mě pobíhá celé hejno lidí, státní úředníci se svastikama kolem paží se úzkostlivě dívají na hodinky, auta netrpělivě troubí, ženy za sebou táhnou ječící děti, kterým se nechce do školky. Soucítím s nimi, mě sice nikdo netáhne, ale stejně si tak nějak tažená připadám. Je přesně osm hodin, bude průšvih, ale už jsem před budovou, třeba se paní Adlerová taky zpozdí. Musím se nad tou pitomostí usmát. Ta že by se opozdila? To spíš nastane konec národního socialismu.

Budova školy na mě hledí výhruzně, dvě červeno-bílý vlajky s černými kříži uprostřed trhavě pocukávají v nepravidelných

poryvech větru. Najednou se před vraty objeví auto, velké matně černej bavorák. Už předem mi je jasný, kdo se z něj vynoří. Müller. Myslí se mi mihne obraz ze snového bazénu, ale rychle tu myšlenku zaháním. Musím zrychlit krok, aby se se mnou nedal do řeči, třeba si mě nevší-

„Nazdarr, Prrocházková, zase pozdě?“ Roluje R jako Němec, přitom se narodil v Rrokycanech, debílek.

„Stejně pozdě jako ty, Müllere,“ odsekla jsem, rozrazila hlavní vchod (přirozeně jsem mu nepodržela dveře) a udýchaně spěchala ke skříňkám. Kde jen ta matika je? Vyházela jsem už všechny učebnice, ale matika prostě nikde, ale musí tu být, vím jistě, že jsem si ji tu nechávala, třeba jenom zapadla za tělocvik, kde jen ta blbá matika je, Adlerka mě zabije. Koutkem oka jsem pozorovala Müllera. Na rozdíl ode mě vůbec nespěchal, naopak si okázale upravoval límeček uniformy a rovnal odznáček s orlicí na prsou. Zpod bot na tělák vykoul zelený okraj učebnice matiky. Konečně. Popadla jsem ji, až se na zem vysypalo několik papírů s rudě napsanými kostrbatými známkami od Adlerky. Ty chybět nebudou.

Vyběhla jsem chodbou kolem Müllera, který si teprve nasažoval prezůvky, a zastavila se až u dveří oktávy. Byly zavřené. Zpoza nich se ozývalo hlasité klap, klap, klap, jak Adlerka přecházela jako obvykle před tabulí. Svých sto šedesát centů se snažila vyrovnat vysokými podpatky. Úplně jsem ji viděla, jak si tam vykračuje, očima za brýlemi přejíždí po lavicích a vidí minimálně dvě místa prázdná.

Kromě toho nesnesitelného klapání bylo ve třídě ticho. Zvedla jsem prst vzhůru, abych zakleपालa, ale na poslední chvíli se zarazila. Připadala jsem si zase jako na kývajícím se skokánku. Jenže teď se po skoku neprobudím, teď mě možná tak Adlerka majzne pravítkem nebo mi dá přednášku o mé nespolehlivosti, která se naprosto neslučuje s ideologií Strany, nebo mi napálí důtku, nebo mě pošle domů s neomluvenou hodinou, nebo zavolá rodičům, nebo mě rovnou zastřelí nebo nebo nebo... Ale co, ono to nějak dopadne.

Klepu na dveře, klapání najednou utichá, obklopuje mě jen hutné ticho třídy a zpoza katedry mě protínají Adlerčiny oči. Jsou jako špendlíky, vsadím se, že kdyby měla lasery, už je po mně. Ale naštěstí lasery nemá, takže připomíná jenom malý zvířátko, malý zákeřný zvířátko, který co nevidět vyskočí a zakousne se přímo do tepny na krku.

„Sieg Heil, Frau učitelko!“ říkám asi až přehnaně pateticky a pravici vyhazuji směrem k portrétu říšského kancléře Grossmanna, který na mě hledí se stejnou nehybnou sympatií jako Adlerka.

„Sieg Heil,“ odpovídá mi. Hlas jí zní přiškrceně, jako by se už nemohla dočkat, až mě seřve. „Mohla byste mi vysvětlit, proč jdete pozdě, Fräulein Procházková?“

Zabývala jsem se tolik dramatem otázky zaklepat, či nezaklepat?, že jsem úplně zapomněla vymyslet si nějakou neprůstřednou výmluvu. Ne že by na tom záleželo, jak znám Adlerku, ani úmrtí celé mé rodiny by nebylo dostatečným důvodem k zanedbání školní povinnosti. Povzdechla jsem si proto (zase

až moc pateticky, ale pochybuju, že robot Adler si toho vůbec všiml) a pravila: „Mé chování je neodpuštělné, ale přesto se omlouvám, Frau učitelko, a mohu vás ujistit, že se nic podobného už opakovat nebude.“

„Proč to jen slýchám každý měsíc? Nedochvilnost je větší úpadek, než jaký si vůbec uvědomujete, a to platí pro vás všechny,“ otočila se k mým spolužákům. *Výborně, teď to alespoň není jen o mně*, pomyslela jsem si, ale v tu chvíli se do mě dva špendlíčky znovu zapíchly. „Myslíte si, že kdyby všichni byli tak nespolehliví jako vy, Fräulein, dosáhla by Říše takových úspěchů? Že bychom vyhráli válku, kdyby se naši stateční generálové opozdili s příchodem na bojiště? Že bychom s tímhle přístupem přistáli na Měsíci nebo na Marsu? No, co si myslíte, já se vás ptám, Fräulein, tak se na mě nedívejte jako na zjevení a odpovídejte, když jste tázána. Co tu mlčíte jako zařezaná?“

„Nene, paní – teda Frau učitelko, promiňte, to samozřejmě ne, s takovým přístupem by určitě –“ Ale to už mě zase přerušila, panebože, ta ženská jela jako kulomet. Ale náboje našťěstí brzy došly a ona mě konečně propustila. Moje tělo se během té střelby samovolně přesunulo do rohu místnosti, takže kdyby měla vážně ty špendlíky, už bych tam visela přibodnutá jako motýl v entomologický sbírce.

Jana, moje soudružka ve třídě i ve zbrani, mi ústy naznačila „Ahoj.“ Já se nepokusila ani o to, jen jsem neznatelně kývla hlavou a zajela do své zadní lavice jako do regálu. Ještě než jsem pověsila tašku na poutko, ozvalo se další zaklepání

mnohem silnější než to mé. Ve dveřích se objevil Müller s batohem nedbale přehozeným přes rameno, úzkými rty staženými v něčem, co asi mělo připomínat podmanivý úsměv. Světlé vlasy měl jako obvykle pečlivě scísnuté dozadu, takže kolem vyholených spánků tvořily blond vlnu tsunami. Stejně jako mně i jemu vyletěla pravice vzhůru a zíghajl zadunělo třídou. Podívala jsem se na hodinky, bylo patnáct minut po začátku hodiny.

„Entschuldigen, Frau Lehrerin. Ich habe die Zeit völlig vergessen,“ zamumlal se skloněnou hlavou a znovu se pokusil o to, co zřejmě považoval za úsměv. Pohled na ty dva byl vlastně směšný – vysoký Müller převyšoval Adlerku na podpatcích asi o hlavu, takže připomínali Davida a Goliáše, teda spíš nacistickýho Herr Davida a Herr Goliáše. Jenže místo toho, aby David sejmul Goliáše dobře mířenou střelou, to vypadalo, že si vezme štafle a ještě ho pohladí po té perfektní árijské hlavince. No jo, chudák Müller, vždyť on ho ten pozdní příchod upřímně mrzí, může se na něj vůbec zlobit? A vůbec, proč ten nafoukanej blb mluví německy, když čeština – „Alles ist vergeben, Herr Müller, seztzen Sie sich.“

Klasika. Vždyť Müllerův tatík pracuje v Mnichově, to by bylo, aby paníčekka proti němu řekla jediný špatný slůvko, to by taky mohla skončit příšpendlená na zdi ona.

Zbytek hodiny proběhl docela v pohodě, brali jsme gonio-metrický funkce, takže jsem přirozeně ničemu nerozuměla, a tu půlhodinu, která zbývala na vyučování, strávila schovaná za širokými rameny Tomáše Mareše. Adlerka mě ostatně

ani nemínala vyvolat, což bylo asi to jediný, co se mi na ní zamlouvalo. Podle stranických ideálů totiž věřila, že nejlepším trestem pro žáka je nedat mu možnost se ukázat. Vzhledem k tomu, že jsem neměla co ukázat, mi tenhle systém vyhovoval. Zato Müller a jemu podobní se mohli přetrhnout. Müller vypadal, jako by mu někdo do zadku narval pravítko a přilepil ho k židli. Jen pravice se mu neustále kymácela ve vzduchu, jak se hlásil, a kovadlinová čelist jela, div se neutrhla, sinus je tolik a cosinus tedy tolik, z toho můžeme vypočítat i tangens a cotangens jen takhle a takhle, to vím, fraučitelko, výsledný úhel bude něco bla bla stupňů.

Kéž bych tady měla něco na čtení. Myšlenkami jsem zabloudila k románu, který jsem měla zrovna rozečtený. Jmenoval se *Zločin a trest* a napsal ho nějaký Rusák, o kterém se *překvapivě* nesmí učit, takže ten zažloutlej polorozpadlejší výtisk, který mi právě ilegálně ležel pod polštářem, jsem samozřejmě sehnala na černém trhu. Ani moc nechápu, proč zrovna tohle zakázali, hlavní postava Raskolnikov tam rozseká starou lichvářku sekerou, protože je švorc, a pak kvůli tomu blázní celej zbytek románu. A lichvář rovná se automaticky judák, tak nevím, co na Dostojevským (tak se ten Rusák jmenuje!) Stranu tolik štve. Ale ne, já to zase zlehčuju. Jako všechno, to už je prostě moje povaha. Ale popravdě jen si v hlavě řeknu *Rodion Romanyč Raskolnikov*, už mi běhá mráz po zádech, po každým obratli, každý skulince mezi žebry.

„Sehr gut, Herr Müller, sehr gut! Sie sind ausgezeichnet wie gewöhnlich!“

Vsadím se, že kdyby si Raskolnikov místo tý lichvářský stařeny a její sestry Lizavety naservíroval Müllera s Adlerkou, nedělal by takový scény a Porfirij Petrovič by utřel svůj inspektorský frňák.

Vysvobodilo mě zvonění. Jako na povel se všichni napřímili, pravé paže vyhodili vzhůru a zaznělo třikrát zíghajl zíghajl zíghajl. Bylo to jako tři výstřely. Tři výstřely, které v ten samý čas hřměly v každé škole Říše. Kolik hlasů asi volalo to slavnostní zíghajl a kolik decibelů měl ten matematicky přesný zvuk? A jestlipak byl taky někdo jiný kromě mě, kdo místo řvaní jen otevíral pusy jako ryba na suchu?

„Nechápu, proč jí pořád dáváš příležitost,“ ozvala se vedle mě Janča.

„Cože?“

„Adlerce. Je zbytečný ji takhle provokovat, akorát nahráváš Müllerovi,“ řekla a špičatou bradou kývla ke skupince, v jejímž středu stál Müller. Ostatní kolem něj seděli jako psi a hltali každé jeho slovo. Opravdu, ty hnědé košile, kravaty místo obojků, tupá oddanost, to všechno připomínalo houf ratlíků čekající na kus masa. Přitom většina z nich se mu vrtěla u nohy jen proto, že se ho bála.

„Musela jsem vypravit Sebíka, mamka i táta dneska šli dřív do práce.“

„Ale to vás neomlouvá, frrrrojlajn Prrrrocházková,“ řekla potichu, ale hlas pitvořila přesně ve stylu Adlerky.

„Ich vajs, ich vajs.“ Jana byla v pohodě. Snad jedinej člověk, u kterýho jsem měla pocit, že mi vážně rozumí. Polovina

její rodiny pocházela z Německa, ale její táta byl Čech. Proto taky Špačková. Oba Janini rodiče jsou doktoři, díky tomu se taky seznámili na lékařské konferenci ve Frankfurtu, kde doktor Aichel, pod nímž pracoval i pan Špaček, poprvé představil lék na rakovinu. Nevím, jaký podíl Janin tatík na vzniku toho léku měl, ona o rodině moc nemluví, myslím, že se nechce chlubit. To na ní mám ráda. Kdyby byl Müller na jejím místě, nezavřel by tu svou egocentrickou vychloubačnou hubu už vůbec.

Zazvonilo. Müllerovi poskoci se rozutekli do lavic jako první, s učebnicemi vzorně připravenými na lavicích, taškami hezky pověšenými na háčcích, aby o ně Herr Lehrer nezavadil nohou, a hrudí vypjatou jako na vojenské přehlídce.

„Co že teď máme?“ zeptala jsem se Jany.

„Víš, po půl roce by sis ten rozvrh už i mohla pamatovat,“ zašklebila se. „Děják, ty trubko.“

„Javól! Danke, danke,“ zasalutovala jsem a z tašky vytáhla učebnici dějepisu, na jejímž přebalu byla znázorněna pochodující vojska a za nimi rozevlátá vlajka Říše.

Dějepis byl docela v pohodě, rozhodně lepší než matematika. Zrovna jsme brali rok 1943, takže profesor Kindler se rozhodl pustit nám film o dobytí Moskvy. Jako kdyby ho každý z nás neviděl už tisíckrát, dávali ho každý Vánoce. Esesmani pochodovali kolem Kremlu a pod kopulemi chrámu svatého Vasila Blaženého, černé holínky vyhazovali vysoko do vzduchu, jako kdyby každý ten kopanec znamenal další a další ránu pro tehdy se rozpadající Sovětský

svaz. Potom následoval záběr z popravý Stalina – starý pán se houpal na oprátce, škulabal nepřičetně nohama a každý viděl, jak mu rudne obličej, i přesto, že snímky byly černobílé. Müller se v tu chvíli začal smát a napodobil Stalinovu tvář zkřivenou v poslední křeči. A najednou střih, na obrazovce se ukázal polní maršál Friedrich Paulus, stál u řečnického pultíku a zrovna pronášel, že to, co se nepodařilo ani Karlu XII. ani Napoleonovi, německý národ zvládl se srdnatostí a statečností jemu podobnou, že teď už jenom zbývá rozdrtit Spojence na západě, že nepochybuje o úspěchu a tak dál a tak dále zíghajl zíghajl. V závěru filmu se rozezněla hymna *Deutschland über alles*, přičemž kamera snímala hrdé vojáky, kterým důstojníci právě udělovali medaile.

Vždycky jsem měla slabost pro uniformy. Ten střih, pozlacené knoflíky, temná čern a umrlčí lebka na důstojnické brigadýrce... Vypadalo to tak... elegantně. Jako ostatně všechno v Říši. Říše nepřipouští chybu, Říše nedává prostor nepořádku nebo chaosu. Všechno je krásné, všechno vyglancované do posledního detailu, všechno perfekcionistacky čisté. Dokonalost. Jenže... Jaké jenže? Sama jsem nevěděla, ale na tom všem leželo něco, co mi vadilo, něco, co jsem prostě nemohla připustit, i když to *něco* bylo tak neurčité a abstraktní, že jsem pro to ani nenašla jméno. Možná právě ta dokonalost nebo ten způsob, jakým lidi nutí přemýšlet. Já nejsem zrovna vojenský typ, který je hotov splnit rozkaz, ať je jakýkoliv, i když to samozřejmě nedávám na veřejnosti tolik najevo. Levá noha sem, pravá tam, usmívejte se, proč se

neusmíváte?, zdá se vám vhodné se v tuhle chvíli smát?, proč se mračíte?, radujte se, plačte, tu bradu trochu výše, frojlajn, a nehrbte se mi! Ne, ne, to prostě... To já nezvládnou, skákat jako pes kolem Müllera, to bych popřela všechno, co jsem. Říše – to je svět jen naoko, ale uvnitř to není samá kytička, samá nažehlená uniforma, uvnitř to je... Co *to* je? Jak to můžu vědět? Nemám tušení, ale tak nějak cítím, nějak tuším, že za tou vši parádou se skrývá něco shnilého. Jak jinak si vysvětlit to, že mizí lidi? Jak jinak chápat ty občasné noční výstřely, ten štěkot psů, to úpění tam venku?

„Blühe, deutsches Vaterland!“ zazněl poslední tón. Všichni vstali. Pravice napřímené kamsi vzhůru.

3

Už přišel a já se chvěju jak rozeznělý buben. Nemůžu si pomoci, prostě se mi líbí. Není to žádný ucho jako ty paka v naší třídě. On je... on je *muž*. Ne, on je *Muž* s velkým M, s tím největším M. Kůže se mu napíná přes výrazně vystouplé lícní kosti, jeho šedozelené oči pátravě zkoumají třídu, rukou si mimoděk zajíždí do černých kudrnatých vlasů. Ty vlasy. Nikdo takové vlasy nemá, je jako temná tečka uprostřed obilného pole. Müller se profesoru Svobodovi kvůli těm vlasům posmívá, říká, že jsou negerské, ale před ním by si to říct netroufl, posera, dělá ramena jen, když mu nic nehrozí. Jednou jsem se profesora Svobody zastala a pohrozila

Müllerovi, že ho napráskám, jestli nesklapne. Stoupla jsem si před něj, jako bych byla Adlerka, a řekla: „Zdá se ti v pořádku podkopávat autoritu nadřízeného, Müllere?“ Čekala jsem, že to zabere, když jsem na něj vytáhla tak ideologický kalibr, ale on se jen rozesmál a jeho poskoci spolu s ním. Byl to orchestr smíchu – od hlubokého hlasu Mareše, přes potkaní pískot Krumphanzla. To bylo už ale dávno, někdy v kvartě. Jenže přezdívkou Elišukna Svobodová mi zůstala nebo minimálně uvízla všem v paměti. Přitom já byla snad jediná ze třídy, kdo s nikým ještě nespál. To třeba Helga, ta už si dala kolečko všech kluků ze třídy a vypadá to, že chystá druhý, protože Jana říkala, že nedávno ji zase viděla trajdat s Marešem. Děvka. Ta už si to fakt rozdala s každým. Kromě Martina teda, ale Martin snad ani nemůže –

„Dobrý den, třído,“ pozdravil Svoboda, načež proběhl zíghajl rituál. „Nemáme času nazbyt, takže se hned pusťme do práce. Pročetli jste si texty, které jsem vám uložil na disk? Výborně, hned si to ověřím. Pane Müllere, začnete třeba vy, jak byste vlastními slovy definoval éru klasicismu?“

„Ich denke, dass-“

„Ptal jsem se vás snad německy, pane Müllere? Neptal. Nevadí, odpoví mi někdo jiný?“

Pěkně mu to nandal, debilovi, mám chuť se otočit a podívat se na tu Müllerovu dokonale bílou tvářičku, teď je určitě rudá vzteky, škoda, že takhle nezrudnul, když imitoval oběšence Stalina. Já vlastně nechápu, proč si Müller tolik libuje v dojčině, když čeština je už od války rovnoprávný

jazyk. Führer Hitler, budiž mu země lehká, zíghajl, tak odměnil český národ, který mu dobrovolně podstoupil veškeré území, i když Hitler tehdy chtěl jen Sudety, a následně pomohl s obsazením Polska. Jsme vlastně poslední žijící slovanský jazyk, i když oficiálně je čeština považována za odnož němčiny, ale táta tvrdí, že je to blbost, což samozřejmě říká jen v rodinném kruhu, to nikde na veřejnosti roztrubovat nesmíš, Eli, ani ty, Sebe, ty hlavně ne.

Přihlásila jsem se. Teď nastala moje chvíle, v matice jsem podprůměr všech podprůměrů, ale germánskou literaturu (i tu negermánskou, ale pšt) mám v malíku.

„Ano, slečno Procházková, prosím.“

„Klasicismus je umělecký směr, který vznikl v osmnáctém století, a nahradil tak baroko. Na rozdíl od baroka převažuje u klasicismu rozum nad citem, což může být viděno například v architektuře, kde je kladen důraz na symetrii a řád. Tak třeba zám-“

„Dobře, dobře, slečno Procházková, říkáte to správně, ale pojďme se spíše zaměřit na samotnou literaturu. Jak se klasicismus projevuje tam?“

Chvíli jsem zaváhala, Müller se za mnou už nadechl, aby mi ántvort vyfoukl. „Co se týče samotného jazyka, klasicismus je takový, hmm, jak to říct... Umírněný? A svým způsobem i strohý, alespoň v porovnání s barokem. Postavy se většinou řídí svým rozumem, ne emocemi, a celý příběh sděluje čtenáři nějaké morální poselství, které obvykle souvisí s tím, že kolektiv je důležitější než jedinec, že člověk by